

17.41x19.15	1/2	14	עמוד	כותרת	הארץ -	20/10/2013	39277979-3
20160 בית חולי - 1099							

מעשנים מבטן ומלידה

עישון בהריון משפיע לרעה גם על אופן הלידה ומגדיל את הסיכון ללידות מכשירניות וניתוחים קיסריים, כך מצא מחקר חדש שנעשה במרכז הרפואי וולפסון

שמואל לוריא

עישון סיגריות הוא תופעה המקיפה מגוון גילים ושכבות אוכלוסייה בכל העולם, שלא פרוחת על נשים בהריון המזיקות לעצמן ובעיקר לעוברן. מעשנות כרוניות ועובריהן חשופים לרעלי-נים שבסיגריות ועקב כך נמצאים בסיכון גבוה למגוון סיכוכים לט-ווח הקצר והארור.

למרות כל הסיכוכים, נשים הרות רבות ממשיכות לעשן ובשל ההתמכרות קשה לגרום להן להפסיק.

השפעת העישון על ההריון נחקרה בהרחבה. על אף שלא תמיד אנו יודעים להסביר במדויק איך מתרחש הנזק בומן החשיפה לגורם המזיק, נמצא כי מעשנות סובלות יותר מהריונות מוחזן לרחם, היפרדות שליה, האטה בגדילה של העובר, מוות עובר תוך-רחמי, לידות מוקדמות, מוי-מים אצל העובר (בלב, בשרירים, במערכת העיכול ועוד), תת-מש-קל בלידה, ובהמשך השמנת יתה, לחץ דם גבוה ובעיות קשב וריכוז. זאת ועוד, חשיפה לעשן סיגריות בתקופת ההתפתחות לפני הלידה, כמו בתקופה שלאחר הלידה, מג-בירה את הסיכוי להתנהגות מכורה בגיל מאוחר יותר, כולל עישון.

שני החומרים הנחקרים ביותר בהקשר של נזקי העישון הם ניי-קוטין ופחמן חד-חמצני, אולם

סיגריות מכילות יותר מ-4,000 מרכיבים כימיים ותוספים הכו-ללים חומרים מסרטנים, מתכות כבדות רעילות וכימיקלים רבים שטרם נבחנו כגורמים אפשריים לנזק התפתחותי של העובר.

ניקוטין ופחמן חד-חמצני הם סוגי רעלנים חוצי שליה, ובחשיפה כרונית רמתם אצל העובר עולה על זו שאצל האם. ניקוטין משבש את התפקוד התקין של המוליכים העצביים במוח ומשפיע עליו ועל איברים נוספים בשלבי התפתחות קריטיים של העובר. לכן הוא הגורם הסביר ביותר להפרעות קוג-ניטיביות, רגשיות והתנהגותיות הנצפות בילדים של נשים מעשנות. פחמן חד-חמצני הוא חומר המצוי בטבק הסיגריה, שנספג

המצני בהריון נקשרת בעקביות עם משקל לידה נמוך ולידה מוי-קדמת ואף עם מוות עוברי ומוי-מים מולדים, זאת מכיוון שהפחמן החד-חמצני מפריע לחמצן להגיע לשליה שדרכה מוזן העובר.

הערכות המבוססות על מחקר שנעשה בארה"ב ופור-סם בכתב העת Reproductive Toxicology ב-2009 מצאו, כי אילו כל נשות ארה"ב יפסיקו לעשן תהיה ירידה של 11% בשי-עור לידת עובר מת וירידה של 5% בשיעור מוות של הילוד.

על אף המחקרים הרבים שני-עשו בתחום, השפעת העישון בה-ריון על צורת הלידה טרם נחקרה לעומק. לכן החליטו צוות חוקרים מהמרכז הרפואי וולפסון בראשו-

ניקוטין משבש את התפקוד התקין של המוליכים העצביים במוח ומשפיע עליו ועל איברים נוספים בשלבי התפתחות קריטיים של העובר

תי לקיים מחקר שמטרתו לברר אם קיים קשר בין עישון בהריון ובין אופן הלידה.

המחקה, שהתפרסם בספטמ-בר השנה בכתב העת Journal of Maternal Fetal and Neonatal Medicine, כלל 6,105 יולדות בהריון בסיכון נמוך (כלומר ללא מחלות רקע או מצבים

מהר בגוף. עם כניסתו למחזור הדם, נקשר הפחמן החד-חמצני להמוגלובין, ובכך מפריע לחמצן להגיע כנדרש למוח העובר. מח-קרים שנעשו בעבר בעעלי חיים הראו שבעוברים החשופים לר-מות גבוהות של פחמן חד-חמצני יש ירידה בפעילות המוח לאחר הלידה. בנוסף, חשיפה לפחמן חד-

מסבכי הריון) שילדו בבית החולים וולפסון. 810 (13.27%) מתוכן עיי-שנו בהריון ו-5,295 (86.73%) לא. על מנת לבדוד את ההשפעה של העישון משאר הגורמים שיכולים להשפיע על תוצאות מילדותיות או צורך בהתערבות ניתוחית, נעשה ריבוד לפי המערפלנים (confounders) הבאים: שתיית אלכוהול בהריון, גיל היולדת, גיל ההריון בלידה, ולדנות, ניתוח קיי-סרי בעבר ושימוש באפידורל לא-לחוש צירי הלידה.

ממצאי המחקר העיקריים הראו כי משקל הילודים של הנ-שים שעישנו בהריון היה נמוך יותר (ב-130 גרם בממוצע) יול-דות שעישנו בהריון נזקקו לני-תוח קיסרי או ללידה מכשירנית ב-24% יותר מאשר יולדות שלא עישנו (פי 1.24); עישון בהריון הגדיל ב-65% תבנית דופק-לב עובר מדאיגה המצריכה התער-בות ניתוחית. תבנית זו מעידה שדופק העובר מואט והוא סובל (כלומר שאם לא יחולץ במהרה עלול להיגרם לו נזק), ובדרך כלל נובעת מירידה ברורכת החמ-צן בשליה. במחקרים שנעשו בעבר נמצא כי ניקוטין המצוי בסיגריות עלול להוביל להפרעה כזו מאחר שהוא גורם לשינויים בתשתית כלי הדם (וסקולריזציה) וכתוצאה מכך לשינוי במתח החמצן בשליה; עוד נמצא במחקרנו כי שיעור הלידות המכשירניות בשל תבנית